

سوال

همسر مشکل افت فشار خون دارد که باعث ضعف شدید او شده و مانع از روزه گرفتن اوست و اگر روزه بگیرد دچار خستگی شده و به حد بیهوشی می‌رسد. برای قضای روزه‌اش باید چکار کند؟ آیا ممکن است که مبلغی از پول را برای غذا دادن به فقرا بدهد؟ و اگر ممکن است آیا جایز است که این مبلغ را در اختیار یک موسسه خیریه اسلامی قرار دهد که مسئول تهیه غذا و توزیع کمک به کشورهای اسلامی آسیب دیده از جنگ است؟ چون او در کشوری زندگی می‌کند که جزو جهان اول به حساب می‌آید و فقرای آنجا به نسبت کسانی که در سرزمین‌های اسلامی زندگی می‌کنند غنی و سالم به حساب می‌آیند.

پاسخ مفصل

الحمد لله.

اولاً:

اگر این بیماری مزمن نیست و امکان شفا دارد منتظر شفایش بماند و سپس روزهایی که روزه نگرفته را قضا کند.

اما اگر بیماری مزمنی است که امید شفایش نیست، وجوب قضا از او ساقط می‌شود و لازم می‌شود به جای هر روز رمضان به یک مستمند غذا دهد.

از شیخ الاسلام ابن تیمیه - رحمه الله - درباره شخصی پرسیده شد که هرگاه می‌خواهد روزه بگیرد [ضعف کرده] بیهوش می‌شود.

ایشان پاسخ دادند:

اگر روزه باعث چنین بیماری می‌شود افطار می‌کند و بعداً قضایش را به جای می‌آورد، اما اگر همه سال این مشکل را دارد چنین کسی از روزه ناتوان است، بنابراین به جای هر روز به یک مسکین غذا می‌دهد، والله اعلم (مجموع الفتاوی: ۲۵/۲۱۷).

و شیخ ابن عثیمین رحمه الله می‌گوید:

«ناتوان روزه بر عهده‌اش نیست زیرا الله تعالی می‌فرماید:

وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ [بقره: ۱۸۵]

(و هرکس بیمار یا در سفر بود پس تعدادی از روزهای دیگر [را به جایش روزه دارد]).

اما با پیگیری و استقراء ثابت شده که ناتوانی دو نوع است: نوعی اتفاقی و نوعی همیشگی.

نوع اتفاقی آن است که امید رفعش هست که در آیه ذکر شده. در این حالت شخص ناتوان صبر می‌کند تا ناتوانی‌اش برطرف شود، زیرا الله فرموده است: **پس تعدادی از روزهای دیگر را روزه داد.**

و نوعی دائم آن است که امید شفایش نیست... که در این حال واجب است به جای هر روز به یک بینوا غذا دهد.

الشرح الممتع (۶/ ۳۲۴ - ۳۲۵).

ثانیا:

میزان غذا دادن واجب در كفارة روزه: غذا دادن به یک مسکین به جای هر روز است که مقدارش: نیم صاع از غذای اصلی مردم آن سرزمین است که تقریباً یک و نیم کیلو می‌باشد.

در فتاویٰ کمیسیون دائم (مجموعه اول: ۸/ ۱۶۷) آمده است:

برای شما در فدیة کافی است که به جای هر روز که روزه نبوده‌اید به یک بینوا غذا دهید که میزان آن نیم صاع یعنی تقریباً یک کیلو و نیم برنج یا گندم یا غذایی است که معمولاً در سرزمین‌تان استفاده می‌شود.

ثالثا:

غذا دادن باید به بینوایی باشد که غذای کافی ندارد. برای همین اگر چنین فقرایی در سرزمین شما نیستند جایز است که کسی را وکیل کنید تا آن را در سرزمینی که مردم فقیر دارد صرف نماید و خداوند به ما دستوری داده که بتوانیم انجامش دهیم.

همانند آن: اگر در سرزمینی دیگر نیاز مردم شدیدتر از سرزمینی باشد که شما در آن زندگی می‌کنید جایز است که كفاره و صدقات را به آنجا فرستاد.

برای توضیح بیشتر مراجعه نمایید به پاسخ سوال (4347) و (43146).

والله اعلم